

การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
โดยการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ
โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑. ความสำคัญและความเป็นมา

ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยหลักทศพิธราชธรรม เพื่อให้บ้านเมืองและประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ดังพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นับจากวันนั้น พระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมาโดยตลอดทรงเป็นกษัตริย์ผู้ทรงห่วงใยในทุกข์สุข ของอาณาประชาราษฎร์ มีต่างจากทุกข์สุขของพระองค์เอง กษัตริย์ผู้ทรงอุทิศพระวรกาย ในการประกอบพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ มากมาย นำพาซึ่งความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ ปวงชนชาวไทยทั้งประเทศ สะท้อนออกมาเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ซึ่งล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและ การพัฒนาประเทศทั้งสิ้น อาทิ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนาด้านการเกษตร พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ พัฒนาด้านสาธารณสุข พัฒนา ด้านคมนาคมและการสื่อสาร พัฒนาด้านสวัสดิการสังคมและการศึกษา โครงการพัฒนา แบบบูรณาการและอื่น ๆ ซึ่งทุกโครงการที่พระองค์ได้พระราชทาน ยังประโยชน์สุขมากมาย แก่ประชาชนชาวไทยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน และเกษตรทฤษฎีใหม่ คือหนึ่งในโครงการพระราชดำริที่พระองค์ทรงวางแนวทางให้กับเกษตรกรและประชาชนได้ใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตให้ประชาชนมีความเข้มแข็งเป็นรากฐานความมั่นคงให้ประเทศชาติ

กรมการปกครอง ขับเคลื่อน ๑๐ โครงการสำคัญของกรมการปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (๑๐ Flagships to DOPA New Normal ๒๐๒๑) ของอธิบดีกรมการปกครอง โดยประกอบด้วย ๓ ส่วนสำคัญ ได้แก่ (๑) การส่งเสริมสถาบันหลักของชาติ (๒) การยกระดับงานบริการ และ (๓) การสร้างความเข้มแข็งระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ภายใต้แนวคิด “หน้าที่ของฝ่ายปกครอง คือ ทำให้ประชาชน ทุกข์น้อยลง สุขมากขึ้น ๑๐ โครงการสำคัญ ประกอบด้วย

๑. โครงการจิตอาสาพระราชทาน
๒. การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๓. การปกป้องเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ
๔. ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ “อำเภอดำรงธรรม”
๕. สัญชาติและสถานะบุคคล
๖. อำเภอ..วิถีใหม่
๗. แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้านเข้มแข็ง)
๘. อำเภอคุณธรรม
๙. อำเภอมั่นคง สีขาว ปลอดภัยปลอดภัย
๑๐. อำเภอมั่งคั่ง

อำเภอพลับพลาย มีพื้นที่ ทั้งหมด ๓๐๖.๖๗ ตร.กม. (๑๑๘.๔๑ ตร.ไมล์) ประชากร ทั้งหมด ๔๕,๒๗๙ คน แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๕ ตำบล ๖๗ หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลจันตุม ๑๘ หมู่บ้าน ตำบลโคกขมิ้น ๑๕ หมู่บ้าน ตำบลป่าชัน ๑๐ หมู่บ้าน ตำบลสะเดา ๑๓ หมู่บ้าน และตำบลสำโรง ๑๑ หมู่บ้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๖ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลพลับพลาย เทศบาลตำบลจันตุม เทศบาลตำบลโคกขมิ้น องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชัน องค์การบริหารส่วนตำบลสะเดา และองค์การบริหารส่วนตำบลสำโรง

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอพลับพลาย มีสภาพเป็นที่ราบต่ำไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีลำน้ำขนาดเล็กไหลผ่าน เช่น ลำน้ำชี ลำห้วยระกา ลำห้วยบุรี ลำห้วยอุดม ห้วยพลับปลา ลุ่มน้ำตาเตียว และลำห้วยตะแบก ซึ่งในฤดูแล้งจะมีน้ำขังบ้างบางช่วง ส่วนในฤดูฝนน้ำจะท่วมตลอดสาย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบตลอดทั้งอำเภอ ลักษณะดินส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี แต่มีความอุดมสมบูรณ์ของดิน ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนาข้าว ปัญหาการเกษตรในพื้นที่ส่วนใหญ่เกิดจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะปัญหาภัยแล้งเนื่องจากปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปีมีน้อย ประกอบกับการขาดแคลนแหล่งน้ำกักเก็บน้ำและไม่มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านแหล่งน้ำต่างๆ ในพื้นที่ที่มีไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เต็มที่ ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค น้ำเพื่อการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรกรรมที่ได้รับความเสียหายในพื้นที่ นอกจากนี้ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม เกษตรกรยังได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรกรรมที่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมในพื้นที่ และในการทำนาข้าวของเกษตรกรในปัจจุบันมีต้นทุนค่อนข้างสูง ได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมี ค่ารถไถ ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว ค่ารถเกี่ยวข้าว ฯลฯ แต่จำหน่ายข้าวได้ราคาต่ำและผลผลิตบางปีได้น้อย ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนมีรายได้ไม่แน่นอน เกิดปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมและปัญหาสิ่งแวดล้อม

ภายในบริเวณศูนย์ราชการอำเภอพลับพลาย มีเนื้อที่กว่า ๖๐ ไร่ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ ๑ ที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัย กองร้อย อส. และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

ส่วนที่ ๒ สนามกีฬาากลางอำเภอพลับพลาย

ส่วนที่ ๓ บ้านพักของข้าราชการที่ทำการปกครองอำเภอ

ส่วนที่ ๔ พื้นที่ป่าและที่รกร้างว่างเปล่า

ซึ่งในบริเวณของส่วนที่ ๒ - ๔ นี้ บางจุดมีสภาพแห้งแล้งและปกคลุมไปด้วยขยะ มีการนำขยะมาทิ้งไว้เป็นจำนวนมาก และใช้วิธีกำจัดขยะเหล่านี้ด้วยวิธีการเผา ซึ่งทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ และยังเป็นการทำลายหน้าดิน ซึ่งขัดกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ มาแก้ไข้ปัญหา เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข้ปัญหาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

อำเภอในฐานะส่วนราชการในระดับภูมิภาคที่มีข้าราชการและผู้นำท้องที่ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน จึงมีหน้าที่และบทบาทสำคัญยิ่งในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนการน้อมนำและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปขยายผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อำเภอพลับพลายจึงได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ มาปฏิบัติในพื้นที่ เกิดเป็นศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ

โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้และเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ภายในศูนย์ราชการอำเภอพลับพลาชัย ให้เป็นศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๒.๒ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในครัวเรือนและชุมชนของตนเองได้

๒.๓ เพื่อขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นในพื้นที่ ประชาชนสามารถนำไปปรับใช้จนเป็นวิถีชีวิต

๒.๔ เพื่อคืนชีวิตให้แผ่นดิน โดยการสร้างพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมคืนกลับมา

๒.๕ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน (วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ)

๓.๑. การประชุมปรึกษาหารือกับภาคส่วนต่างๆ ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ได้เชิญส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่ และปราชญ์ชาวบ้าน มาประชุมปรึกษาหารือ และได้มีมติที่ประชุมในการพัฒนาพื้นที่รกร้างว่างเปล่าและพื้นที่ป่าธรรมชาติและป่าปลูก เป็นศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

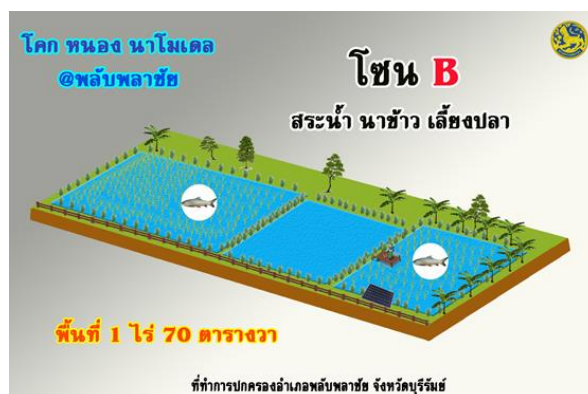
๓.๒ การบริหารจัดการพื้นที่ โดยได้คำนึงถึงบริบทของพื้นที่ตามภูมิสังคมเป็นสำคัญ โดยมี การปรับพื้นที่ทั้งหมดเป็น ๗ โซน ประกอบด้วย

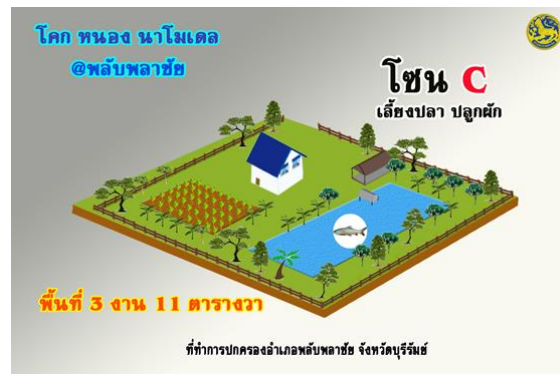
๑) โซน A มีพื้นที่ จำนวน ๒ งาน ๒๓ ตารางวา มีกิจกรรมในพื้นที่คือเลี้ยงปลาและปลูก ผักสวนครัว

๒) โซน B มีพื้นที่ ๑ ไร่ ๗๐ ตารางวา มีสระ นาข้าวและเลี้ยงปลา ส่วนบริเวณรอบๆนั้น ก็ได้ปลูกผัก ไม้ผลต่างๆ

๓) โซน C มีพื้นที่ ๓ งาน ๑๑ ตารางวา ประกอบไปด้วยกิจกรรม เลี้ยงปลาและปลูกผักสวนครัว

๔) โซน D มีพื้นที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ประกอบไปด้วยนาข้าวคลองไส้ไก่ ไก่ไข่ แพะ แกะ ไก่วง ไก่พื้นเมือง

๕) โซน E มีพื้นที่ ๓ งาน ๙๒ ตารางวา ประกอบด้วยการเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ และศูนย์เพาะพันธุ์กล้วยไม้

๖) โซน F มีพื้นที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ประกอบด้วยคลองไส้ไก่ การเลี้ยงวัว หมูป่า ไก่พื้นเมือง ห่าน เป็ดเทศ

๗) โซน G มีพื้นที่ ๒ ไร่ ๓ งาน เป็นพื้นที่สวนป่า

นอกจากกิจกรรมข้างต้นนั้นยังมีกิจกรรมในการลดต้นทุน เช่น การเลี้ยงปลวก การเลี้ยง แหนแดง การปลูกหญ้าเนเปียร์ การแปรรูปอาหารสัตว์ ฯลฯ เป็นต้น

๓.๓ การขับเคลื่อนด้วยกิจกรรมจิตอาสา อำเภอพลับพลาชัยจึงได้เริ่มดำเนินการ (kick off) สร้างศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒ โดยการดำเนินการนี้ได้ น้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องจิตอาสาเป็นหลักในการขับเคลื่อนและ ดำเนินกิจกรรม ในรูปแบบของชาวบ้านสมัยโบราณ ที่เรียกว่า “การเอามื้อหรือการลงแขก” มีการจัดกิจกรรม จิตอาสาพระราชทานขึ้น ให้จิตอาสาพระราชทานในอำเภอพลับพลาชัยเข้ามามีส่วนสำคัญในการดำเนินการ สร้างศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๓.๔ การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ประกอบด้วยส่วนราชการต่างๆ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงาน ปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และปราชญ์ชาวบ้าน ที่เข้ามาสนับสนุน กิจกรรมต่างๆภายในศูนย์การเรียนรู้ อาทิ

- สำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนในส่วนของภาคการเกษตร
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ดูแลเรื่องสัตว์ต่างๆภายในโคก หนอง นา โมเดล
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สนับสนุนเรื่อง

พืชผักสมุนไพร

- ปราชญ์ชาวบ้าน ให้ความรู้ในการดำเนินงานต่างๆ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ กำลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ และสร้างโรงเรียนต่างๆ

๓.๕ การพัฒนาบุคลากรกรมการปกครอง เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรภายในสังกัด ให้มีความรู้ความเข้าใจศาสตร์พระราชา แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างแท้จริง (ไม่ใช่รู้แค่เปลือก) แต่ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือทำ(ไม่ใช่รู้เพียงแค่ทฤษฎี) เพราะการได้ลงมือปฏิบัติจริง จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์โดยตรง ทำให้สามารถจดจำรายละเอียด และทราบปัญหาอุปสรรคระหว่างการปฏิบัติ สู่การแก้ไขปัญหา จนทำให้เกิดทักษะติดตัวไปปรับใช้ในครัวเรือนและชุมชนของตนเองได้

๓.๖ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ จากภาคส่วนอื่นเพิ่มเติมจากเดิม อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ภาคเอกชน และสถานศึกษา เป็นต้น

๓.๗ การเลี้ยงและจัดโซนสัตว์ที่น่าสนใจ อาทิ แพะ แกะ หมูป่า ไก่วงและปลาคาร์พ เพื่อดึงดูดให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ สนใจเข้ามาศึกษา จากนั้นก็อธิบายถึงที่มาที่ไปของศาสตร์พระราชา เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อปวงชนชาวไทย เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายที่สำคัญของกรมการปกครอง (10 Flagships to DOPA New Normal 2021) ในหัวข้อหลักการปกป้องและเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ

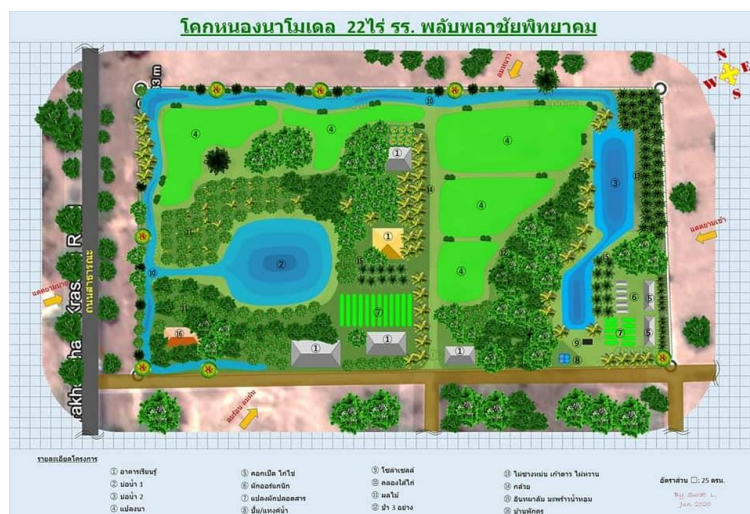

๔. ผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ ศูนย์ราชการอำเภอพลับพลาชัยกลายเป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานต่างๆ ได้เข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๒ เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ สร้างและขยายเครือข่ายเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ เพื่อเป็นพันธมิตรในการพัฒนาพื้นที่

๔.๓ เป็นการคืนชีวิตให้แผ่นดิน โดยการสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อให้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมคืนกลับมาและรักษาไว้ให้ยั่งยืนสืบไป จากแต่เดิมนั้นมีความแห้งแล้ง ต้นไม้ที่ปลูกไว้บางส่วนนั้นขาดน้ำทำให้ไม่เจริญเติบโต มีสภาพแคระแกรน แต่ในปัจจุบันนั้น ต้นไม้มีน้ำที่หล่อเลี้ยงจากคลองไส้ไก่ จึงเกิดความอุดมสมบูรณ์ ระบบนิเวศดีขึ้น

๔.๔ เป็นจุดเช็คอินแห่งใหม่ เป็นจุดเช็คอินแห่งใหม่ของอำเภอและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้

๔.๕ ผลผลิตกลับคืนสู่ชุมชน โดยศูนย์เรียนรู้ได้นำผลผลิต อาทิ พืชผัก กุ้ง ปลา ส้ม ไข่ไก่ อารมณ์ดี ไปแบ่งปันให้แก่ครอบครัวผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่อำเภอ และจำหน่าย ไข่ไก่ให้กับบุคลากรในราคาถูก เพื่อลดค่าครองชีพ

๔.๖ บุคลากรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ผ่านการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

๔.๗ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พืช กล้าไม้ ชนิดต่างๆ ที่ศูนย์เรียนรู้ได้เพาะพันธุ์กล้าไม้ต่างๆ และได้นำไปแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่

๔.๘ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ เมื่อโตแล้วได้นำไปพันธุ์ปลาปล่อยลงหนองและสระน้ำสาธารณะเพื่อขยายพันธุ์และเป็นแหล่งอาหารให้กับประชาชนในพื้นที่

๔.๙ ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม มีจิตอาสาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้และความภาคภูมิใจร่วมกัน

๕. ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ

๕.๑ การน้อมนำหลักการทรงงานมาปฏิบัติ เช่น ระเบิดจากข้างใน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรภายในสังกัดเป็นกำลังหลัก ให้มีความรู้ ความเข้าใจศาสตร์พระราชา แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างแท้จริง(ไม่ใช่รู้แค่เปลือก) แต่ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือทำ(ไม่ใช่รู้เพียงแค่ทฤษฎี) เพราะการได้ลงมือปฏิบัติจริง จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์โดยตรง ทำให้สามารถจดจำรายละเอียด และทราบปัญหาอุปสรรคระหว่างการปฏิบัติ สู่การแก้ไขปัญหา จนทำให้เกิดทักษะติดตัวไปปรับใช้ในครัวเรือนและชุมชนของตนเองได้ และขาดทุนคือกำไรคือการแบ่งปัน (ขาดทุนคือกำไร) โดยการนำองค์ความรู้และสิ่งที่ได้จากศูนย์เรียนรู้ อาทิ พืชพันธุ์และสัตว์ต่างๆ ไปถ่ายทอดและมอบให้กับผู้ยากไร้ ฯลฯ

โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่มาพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน ร่วมกับการดำเนินงานภายใต้ 10 Flagships to DOPA New Normal 2021 โดยเน้น ๒ หัวข้อหลักแรก คือ ๑.โครงการจิตอาสาพระราชทาน ๒.การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ) โดยรวมทั้งสองอย่างเข้าด้วยกัน และใช้ควบคู่กันไป

๕.๒ การจัดกิจกรรมจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้จิตอาสาพระราชทานร่วมกันขับเคลื่อนและดำเนินการสร้างศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับคนในชุมชน หน่วยงานต่างๆ ได้เข้ามาศึกษาดูงาน

๕.๓ การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยมีบุคลากรของกรมการปกครองเป็นกำลังหลัก มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้ และมีส่วนราชการต่างๆ มาช่วยเสริมสร้างให้การดำเนินงานนั้นมีความแข็งแรง

๕.๔ สร้างความยั่งยืน โดยการสร้างความรู้สึกร่วมกัน สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดความภาคภูมิใจในการเสียสละที่จะทำประโยชน์ให้สังคมโดยการสร้างความสามัคคีระหว่างหน่วยงานราชการ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และพี่น้องประชาชน โดยจัดกิจกรรม จิตอาสาพัฒนา ภายในศูนย์เรียนรู้ฯ อย่างต่อเนื่อง เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การปลูกต้นไม้ ฯลฯ และมีการร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน สร้างความรักสามัคคี ความคุ้นเคย และสร้างความภาคภูมิใจกับผลสำเร็จที่เกิดขึ้นร่วมกัน

๕.๕ การสร้างเครือข่ายโคก หนอง นา โมเดล ในพื้นที่อำเภอลำปลายมาศ ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล รวมทั้งภาคีของโรงเรียนที่เข้ามาสนับสนุนในเรื่องของผู้บรรยายให้ความรู้ต่างๆ

๕.๖ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ เราเรียนรู้ว่าอะไรเหมาะกับใคร อาทิ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอมาสอนในเรื่องของการเกษตรต่างๆ ปศุสัตว์อำเภอดูแลเรื่องสัตว์ต่างๆ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอย่อยดูแลเรื่องแปลงสมุนไพร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมสร้างโรงเรียนต่างๆ บุคลากรของที่ทำการปกครองอำเภอลำปลายมาศนั้นเป็นผู้ดูแลหลักภายในศูนย์เรียนรู้

๕.๗ ความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย เมื่อขอความช่วยเหลือในการดำเนินงานต่างๆภายใน ศูนย์เรียนรู้ ภาคีต่างๆ พร้อมให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในทุกๆด้าน เช่น การสร้างโรงเรือนต่างๆ การสร้างรั้ว การสร้างจุดเช็คอิน การบริจาคต้นไม้ สัตว์ต่างๆ การเข้ามาช่วยเหลือดูแลสัตว์ต่างๆ การเข้ามาให้ความรู้ พาทำการเกษตร ฯลฯ

๕.๘ ความสามัคคีของภาคีต่างๆ เมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่ใดให้ปฏิบัติแล้วจะร่วมกัน ปฏิบัติงานจนเสร็จสิ้นภารกิจ

๕.๙ ทำทันที และทำต่อเนื่อง การดำเนินภายในศูนย์เรียนรู้เน้นอาศัยการทำทันทีและทำ ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๕.๑๐ ผู้นำ พาทำ มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำพาผู้ตามให้ก้าวไปข้างหน้า และสามารถประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงาน จนสามารถเกิดเป็นศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๖. บทเรียนที่ได้รับ

๖.๑ ได้พัฒนาตนเอง ได้องค์ความรู้ใหม่ ภายในศูนย์เรียนรู้นั้นมีกิจกรรมหลายอย่างให้ได้เรียนรู้ ทั้งในเรื่องของการเกษตรและการปศุสัตว์ ให้บุคลากรในองค์กรได้เรียนรู้ และบุคคลภายนอกได้เข้ามาศึกษาดูงาน

๖.๒ การแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยร่วมกันคิด เช่น ปัญหาสุนัขและกิ้งกือที่เลี้ยงไว้ ซึ่งก็ได้ร่วมกันเฝ้าระวังไม่ให้สัตว์ต่างๆ เข้ามากัดกินสัตว์ที่เลี้ยงไว้ และหามาตรการต่างๆ มาป้องกัน ระมัดระวัง

๖.๓ การลงมือทำ สำคัญกว่าคำสอน ศูนย์เรียนรู้แห่งนี้เกิดขึ้นและขับเคลื่อนได้ เนื่องจากคิดและทำทันที โดยไม่รองงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ

๖.๔ ผลประโยชน์ส่วนรวม สำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตน การดำเนินงานภายในศูนย์เรียนรู้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อให้ประชาชนเข้ามาศึกษา เรียนรู้ นำไปปฏิบัติ การนำผลผลิตที่เกิดขึ้นจากศูนย์เรียนรู้ไปแจกจ่ายให้กับผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่

๖.๕ ความสามัคคี เนื่องจากศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ในรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ที่ว่าการอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์นั้น มีกิจกรรมหลายอย่างและการดำเนินงานภายในศูนย์เรียนรู้ ผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลคือบุคลากรของทำการปกครองอำเภอพลับพลาชัย แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ไม่ว่าจะเป็นจิตอาสาพระราชทาน ส่วนราชการต่างๆ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มาร่วมดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

